



קול צופיך

מִן הָרָאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרָה"ג הַמְּקוּבֵּל הָא-לֵקִי
הָרֵב מֵרַדְכִי אֱלִיהוֹ זְצוּק"ל



נשא - תש"ס - מאת מִן הָרָאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרָה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוֹ זְצוּק"ל

רב העיר וכד'. והאחרונים הביאו שאם לא "בדין" בדיעבד מועיל (עיין לכה"ח שם ס"ק קכב משם שו"ע ר"ז ומש"ב שם ס"ק סג).

למה עושים עירוב?

הגמרא (במסכת ביצה טו, ב) מביאה מחלוקת בין רבא לרב אשי בשאלה למה עושים עירוב תבשילין? אמר רבא: כדי שיברור מנה יפה לשבת, ומנה יפה ליום טוב. רב אשי אמר: כדי שיאמרו: אין אופין מיום טוב לשבת, קל וחומר מיום טוב לחול.

לרב אשי המטרה לכבוד יום טוב. ולרבא לכבוד שבת. אומר הרא"ש לרב אשי שהמטרה היא יום טוב ולכן אדם יכול להכין בערב יום טוב אחד ליום טוב אחר. ונפ"מ (בעיקר בחו"ל) אם רה"ש חמישי ישיש ושבת ואחריו גם סוכות כך לדעתהרא"ש העירוב שהכין בערב ראש השנה מועיל גם לסוכות.

לעומת זאת דעת הכל בו שצריך להכין דוקא בערב יום טוב כרבא. ובשו"ע (בסעיף יד) "אם הניח העירוב על דעת לסמוך עליו כל זמן שיהיה קיים, אפילו לייט אחר, לכתחלה לא יסמוך עליו לייט אחר, אבל בדיעבד יכול לסמוך עליו".

ולכן לכתחילה יעשה ערב יום טוב ממש. ויכול גם בליל ערב יום טוב. שהוא נקרא ערב יום טוב. אבל בערב של ערב לא יעשה כן. ואם חושש שמא ישכח לערב, יעשה עירוב ביום שלישי או רביעי בלי ברכה. ואם נזכר ביום חמישי יעשה שנית בלי ברכה כיון שאולי יצא כבר ידי חובה. (ואם אכל את העירוב בליל ערב חג - יכול לעשות עירוב עם ברכה) (ועיין לכה"ח שם ס"ק ז וס"ק צ"ד צ"ו ולמש"ב ס"ק מד-מה).

בלשון שמבין

כתוב בשו"ע (בסעיף יב) "ואומר: בדין יהא שרי לן לאפויי ולבשולי ולאטמוני ולאדלוקי שרגא ולמעבד כל צרכא מייט לשבת, לנא ולפלוגי ולפלוגי או לכל בני העיר הזאת". ומוסיף רמ"א "ומי שאינו יודע בלשון הקודש, יוכל לאמרו בלשון לע"ז שמבין". ומכאן לרבני קהילות של עולי רוסיה או אתיופיה שצריכים להכין "בדין עירובא" בלשון שמבנים אנשי הקהילה שלהם. ומי שמבין רק אנגלית וקרא "בדין עירובא" וכו' משמע מהגר"א ומשו"ע הרב שזה לעיכובא. אמנם לדעת הישי"ש דלעיל שההכנה בלבד מספיקה, אם אמר ולא הבין זה מועיל (ועיין מש"ב ס"ק מ; ושעה"צ ס"ק נה; וכה"ח ס"ק פו).

עד מתי מותר לבשל ביו"ט לשבת?

הגמרא בפסחים (מו, ב) אומרת "האופה מיום טוב לחול, רב חסדא אמר: לוקה, רבה אמר: אינו לוקה". לדעת רב חסדא מהתורה מותר לבשל מיו"ט לשבת. ולמה עושים עירוב? כדי שלא יאמרו אם מותר לבשל מיו"ט לשבת אולי מותר כבר ליום חול. לדעת רבה מדאורייתא אסור לבשל מיו"ט לשבת. ואם כן העירוב מועיל כיון שיכול להשתמש בו ביו"ט עצמו אם יבוא לו אורחים. "הואיל ומקלעי אורחים".

לפי דעת רבה שכל הדעה משום "הואיל" מותר רק אם יכול להשתמש באוכל זה ביו"ט ולכן אם מבשל סמוך לצאת יו"ט או שמבשל מאכל המתבשל הרבה זמן - אין כאן "הואיל ומקלעי

השיעור לעילוי נשמת:

מִן הָרָאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרָה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוֹ זְצוּק"ל



פרשת השבוע: נשא

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תש"ס.

חג שבועות

עירוב תבשילין

המשנה (במסכת ביצה טו) אומרת: "יום טוב שחל להיות ערב שבת לא יבשל בתחלה מיום טוב לשבת, אבל מבשל הוא ליום טוב, ואם הותיר - הותיר לשבת. והסביר רש"י שכאן מדובר בלא הערמה.

עירוב לשם עירוב

והמשנה ממשיכה "ועושה תבשיל מעיו"ט וסומך עליו לשבת" ופירש"י ועושה תבשיל "לשם עירוב" ולכאורה משמע שאם התבשיל הוא לשם עירוב של לא ערובי תבשילין והרי בדף ט"ז ע"א תני ר' חייא "עדשים שבשולי קדירה סומך עליהם משום ערובי תבשילין" ופירש"י "שולי קדירה שנשארו בלא מתכוון" וסומך עליהן מעיו"ט לשם עירוב "ולא אמרין לא חשיבי יבטלי" הרי משמע שאפילו על שיירי אוכל שבישל לא לשם עירוב מועיל.

אמנם כתב הב"י (שם) והובא בכה"ח (ס"ק לח) "היינו דוקא שאין לו תבשיל אחר" וכן כתב המש"ב (שם ס"ק כ) והטעם כתוב בשו"ע של ר"ז "משום ביזוי מצוה" שלוקחים שיריים, ולא מטעם שלא בושל לשם עירוב. והב"ח שם סובר מאחר ולא נתבשל לשם עירוב אין זה מצוה מן המובחר. אבל אפילו שיריים של אוכל שלא בושל לשם עירוב מהדין כשר. ולפיכך מותר לקחת קופסת אפונה מבושלת או קופסת סרדין אפילו שהוא רק כבוס לעירוב ואין בזה ביזוי מצוה.

תבשיל ולחם

לכתחילה כתב בשו"ע (סימן תקצו, סעיף ב) "עירוב זה עושין אותו בפת ותבשיל, ואם לא עשאו אלא מתבשיל לבד, מותר". ולחם זה הוא כמות לחם כביצה 60 גרם לחמניה גדולה. וטוב שיהא שלם (מש"ב ס"ק ח ובא"ח פרשת צו א).

ותבשיל זה דוקא כזה שמלפת בו את הפת. ולכן יכול לקחת ריבה. אבל קוגל אע"פ שהוא תבשיל הוא לא מועיל לעירוב כיון שלא נאכל עם לחם. וכן ריבה עם חלקי פירות הנאכלת ללא פת אינה מועילה לעירוב כיון שאין מלפיתים בה את הלחם (שם סעי' ה).

הכין עירוב ולא עירב בו

אומר הים של שלמה חידוש: אם אדם הכין בבוקר של ערב יו"ט ביצה עם חלה לצורך העירוב. ובמשך יום חמישי שכח ונזכר בלילה. אומר הישי"ש כיון שהוכן לשם עירוב - יצא ידי חובה (עיין כה"ח ס"ק מג).

אבל הרמ"א כותב (בסעיף כ) "ואם הניח עירוב ולא הזכיר המלאכות בהדיא, אלא אמר: בדין יהא שרי לן למעבד כל צרכא, הוי כמי שלא עירב כלל (א"י) ומשמע אפילו שבידך על מצות העירוב. ומכאן מחלוקת בין הישי"ש לרמ"א. ולכן לכתחילה יעשה כרמ"א ובדיעבד אם אדם הכין עירוב ולא עירב בו, בדיעבד אפשר לסמוך על





קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל



נשא - תש"ס - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

ועונה שם שיש הבדל בין שבת ליו"ט. שבשבת יהיה חייב כי "מלאכת מחשבת אסרה תורה". ולכן שינוי המחשבה לא מועיל. ולכן המכבס בשבת ואחר כך לילכת, וכן מי שעקר צנור לאכלו ואחר כך נטעו מחדש, וכן מי שהדליק בשבת חשמל ואחר כך כיבה אין המעשה השני מבטל את המעשה הראשון והוא עבר שני איסורים כי מלאכת מחשבת אסרה תורה. לעומת זאת ביום טוב יש "הואיל". וע"כ אם ההואיל בטל את המעשה הראשון הוא מבטל ולא לוקה ובזה הוא מתרץ את קושיית התוס' הנ"ל. ולפי זה תירוץ רב פעלים על שאלת תוס' הוא שבשבת אין דין "הואיל".

הותרה או דחיה

מי שרואה חולה מסוכן ומטפל בו האם הכל "הותר" לו האם שבת "הותרה" או ששבת רק "דחיה" ומותר לו רק מה שהכרחי (ענין בכה"ח סי' שכ"ח ס"ק פ"ה נ"מ בין הותרה או דחיה). כן ביו"ט האם כשמוותר לבשל ביום טוב האם "הותרה" או "דחיה"? מלשון הרמב"ם משמע שביו"ט המלאכה רק "דחיה". ולכן מותר לבשל רק לצורך, רק מה שמוכרח. ולכן אם אדם שרוצה לאכול ביו"ט לחם טרי (אע"פ שיש לו תנור דלוק מבעוד יום) אסור לו לקצור חיטה וכו' כדי לאכול לחם טרי (ענין רמב"ם יו"ט פרק א הלכות ב' ד' ה', לעומת תוספות שבת דף צ"ה ד"ה "והורדה").

ולכן טוב להכין מערב יום טוב לבשל הכל לצורך יום טוב. ואע"פ יעשה עירוב תבשילין כי צריך לחמם את האוכל לשבת וכדומה.

האוכל בבית אחרים בליל שבת

מי שהוזמן בליל שבת וביום שבת להתארח אצל אחרים ולמעשה אינו צריך לעירוב תבשילין כיון שאינו צריך לבשל - פטור מעירוב תבשילין. האם מותר להכין נרות שבת בלי עירוב. בשו"ע (הלכה יט) "מי שלא עירב מותר להדליק נר של שבת, ויש אוסרים". היינו לסברא ראשונה יכול להדליק נר אחד וי"א יותר וא"צ בעירוב. וע"כ מספק יערב בלי ברכה כדי שיאפשר לו להדליק בביתו נרות, כי בבית המאחר אין צורך בעירוב. ולכן צריך לעשות עירוב תבשילין אבל בלי ברכה. (וענין כה"ח שם קיב קיג).

מי שלא עירב

בשו"ע (סעיף ז) "מצוה על כל אדם לערב, ומצוה על כל גדול העיר לערב על כל בני עירו, כדי שישמך עליו מי ששכח או נאנס או שהניח עירוב ואבד (והוא הדין עם הארץ שאינו יודע לערב) (א"י); אבל מי שאפשר לערב ולא עירב, אלא שרוצה לסמוך על עירובו של גדול העיר, נקרא פושע ואינו יוצא בו".

ודבר זה בנוי על הגמרא במסכת ביצה (דף טז, עמוד ב) "ההוא סמיא דהוה מסדר מתניתא קמיה דמר שמואל, חזייה דהוה עציב: אמר ליה: אמאי עציבת? - אמר ליה: דלא אותיבי ערובי תבשילין. - אמר ליה: סמוך אדידי. לשנה חזייה דהוה עציב, אמר ליה: אמאי עציבת? - אמר ליה: דלא אותיבי ערובי תבשילין. - אמר ליה: פושע את, לכולי עלמא - שרי, לדידך - אסור. ומסביר רש"י שם "לדידך אסור - שאין דעתי על המזידין והפושעים שאינם חרדים לדברי חכמים".

לפי זה רבנים המניחים עירוב לאחרים לכאורה אינם מניחים עירוב למי שאינו רוצה או במזיד. אך כיום יש אומרים שחזרה בתשובה היא דבר נפוץ ואולי מי שלא הניח אתמול ירצה היום להסתמך על

אורחים". ועירוב לא יכול לבטל איסור דאורייתא (וענין לתוס' שם ד"ה רבה).

אבל הרמב"ם פוסק כדעת רב חסדא ואומר שאיסור הבישול מיו"ט לשבת הוא רק מדרבנן. וכך הוא כותב: (בהלכות יום טוב פרק ו, הלכה א) "יום טוב שחל להיות ערב שבת אין אופין ומבשלין ביום טוב מה שהוא אוכל למחר בשבת, ואיסור זה מדברי סופרים כדי שלא יבא לבשל מיום טוב לחול, שקל וחומר הוא לשבת אינו מבשל כל שכן לחול, לפיכך אם עשה תבשיל מערב יום טוב שיהיה סומך עליו ומבשל ואופה ביום טוב לשבת הרי זה מותר, ותבשיל זה שסומך עליו הוא הנקרא עירובי תבשילין".

הבא"ח (פרשת צו ח) כתב: "צריך להקדים צרכי שבת מבעוד יום שיהיה שהות ביום שאם היו מזדמנים לו אורחים שלא אכלו היו היו אוכלים ונהנים בו ביום קודם בין השמשות ממלאכתו שעשה וכמ"ש הגאון רבינו זלמן ז"ל בשו"ע". וא"כ הוא לכאורה פוסק כרבה (וענין ר"פ ח"ד סי' טו).

וכן כתב המשנה ברורה בביאור הלכה "וע"כ נראה דאף דלכתחלה בודאי צריך לזהר כדעת כל הני רבוותא הנ"ל ושהוא בענין דאורייתא וכמ"ש האחרונים מ"מ בשעת הדחק י"ל דכדאי הם רבותינו הראשונים האלה לסמוך עליהם בענין סמוך לחשיכה וגם כי הרא"ש והטור לא העתיקו דברי התוס' לענין סמוך לחשיכה (ענין פרישה). וגם דהש"ס סתם דין זה דבעירוב מותר ולא חילקו כלל בזה וכ"ש ביו"ט שני שהוא דרבנן בודאי יש לסמוך להקל לעת הצורך".

דעת השו"ע כפי שמובאת בב"י שהבין מרמב"ם הנ"ל שהוא סובר כמו רב חסדא ואפשר להכין עד השקיעה את האוכל ואלם המג"א (שם ס"ק א) כתב את דברי הר"ן שסובר כמו רבה מדין הואיל. והוסיף שגם הרמב"ם דובר כן. והקשו עליו, והוסיף וע"כ נהגו להתפלל ביום שישי שחל ב' יו"ט מוקדם קבלת שבת כדי שיכינו את האוכל מוקדם, אבל למעשה, לכתחילה יש לבשל בערב שבת מוקדם ובדיעבד יכול לבשל עד סמוך לחשיכה (ענין בא"ח שם אות ו; וענין כה"ח ס"ק ד; ומש"ב ס"ק ג' וביאור להלכה שם). על כן ראוי להנהיג בבית הכנסת לקרוא תהילים שעתים וחצי לפני הדלקת נרות. ואז יבשלו מוקדם וטוב לכל הדעות.

ביאור בדין "הואיל"

לעיל הסביר רבה שמוותר לבשל ביו"ט הואיל ואפשר שיבואו לו אורחים ואז זה טוב ליו"ט עצמו. שואל תוס' (פסחים דף מו, ב) "ואם תאמר אי אמרינן הואיל א"כ בטלת כל מלאכת שבת הואיל וראוי לחולה שיש בו סכנה".

והסבר דבריהם הוא שלפי זה אין אפשרות לחייב על מלאכת שבת כיון שתמיד אולי יש אפשרות שזה לצורך חולה שאולי יזדמן להם. וכי מי שגר ליד בית חולים ובישל בשבת אוכל האם הוא פטור שמא יהיה איזה חולה שיצטרך וכו'. וכך יגידו לכל מחלל שבת שמוותר לנסוע בשבת שמא יראה מישהו בתאונה ויצילנו. ומדין תורה אומרים "הואיל" והאיסור רק מדרבנן. ומתוך תוס' וי"ל כיון דלא שכיח כלל, לא אמרינן הואיל".

ולפי זה שואל רב פעלים (חלק א או"ח סימן יב) "אם בירר בשבת אוכל מתוך פסולת בידו, כדי לאוכלו בסעודת בין הערבים, דק"ל חייב חטאת ואח"כ נמלך ואכלו לאלתר, אם חייב חטאת או לא".





קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל



נשא - תש"ס - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

שאר את שלושת המלאכים בחג הפסח. שבועות כנגד יצחק שנעקד על גבי המזבח ואיל הוקרב תמורתו, ובשבועות חג מתן תורה שמענו קול שופר אילו של יצחק. סוכות כנגד יעקב שכתוב בו "ולמקנהו עשה סוכות". ומידתו של יצחק היא מידת הגבורה לכן בשבועות לומדים בלילה למתק את הגבורות של יצחק.

על פי הסוד טעם הלימוד מובא בזוהר הקדוש שהוא כדי לעטר את השכינה ה"כלה" בלימוד התורה, בכ"ד קישוטין לקראת יום המחרת יום מתן תורה. וע"כ ישתדלו ללמוד בלילה זה במנין, כיון ש"כל בי עשרה שכינתא שריא" (השל"ה הקדוש) טוב ללמוד סדר התיקון בלילה זה, ועליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע כי הוא נתקן על דרך האמת. והוא מתוקן ומקובל מפי המהר"ח"ו הקדוש ז"ל מספר "עץ חיים" שע"פ האר"י ז"ל וע"פ הזוהר הקדוש, וסודו רם ונשא מאוד.

סדר הלימוד בלילה זה: פרקים מתנ"ך, תרי"ג מצוות, מדרש, האידרא רבא, וקטעים מהזוהר הקדוש, כי כן מפורש בזוהר הקדוש "למלעי באוריתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דחכמתא", וקוראים קטעים מכל פרשה תחילה וסוף כמסודר בספרי התיקון (ע' בא"ח במדבר ד').

גם מי שרוצה ללמוד מסכת ביכורים או גמרא - עדיף שילמד מעט תורה מעט מדרש מעט תרי"ג מצוות ומעט זוהר. ואחר כך ילמדו גמרא וכד'. כי אנחנו לא יודעים איך הכתרים נעשים בשמים. ורשב"י שכתב את הסדר בזוהר ברור שידוע ורואה בשמים את התיקון יותר מכל אחד מאתנו, וע"כ זה זכות לכל אחד ללמוד בסדר זה.

מצוות אכילה בשבועות

הגמרא אומרת (פסחים סח, ב) מביאה מחלוקת: רבי אליעזר אומר: אין לו לאדם ביום טוב אלא: או אוכל ושותה או יושב ושונה. רבי יהושע אומר: חלקו - חציו לה' וחציו לכם. אמר רבי יוחנן: ושניהם מקרא אחד דרשו. כתוב אחד אומר (דברים טז) עצרת לה' אלהיך, וכתוב אחד אומר (במדבר טז) עצרת תהיה לכם, הא כיצד? רבי אליעזר סבר: או כולו לה' או כולו לכם, ורבי יהושע סבר: חלקו - חציו לה' וחציו לכם. והגמרא ממשיכה ואומרת שבשבועות כולם מסכימים שצריך נמי "לכם".

ולמה כל כך חשוב האוכל?

מסביר רש"י "שישמח בו במאכל ומשתה להראות שנה ומקובל יום זה לישראל שניתנה תורה בו". ואם לא יאכל, יראה שהתורה זה עצב, והאמת היא שפיקודי ה' "משמחי לב". ולכן מצוה לאכול ולשמח - לשם שמים. וזה כולו לה'. והסביר הבא"ח שלדעת ר' אליעזר פירוש "כולו לה'" מי שיש לו חשק גדול בלימוד תורה זה הנאה שלו.

רב יוסף היה עושה בשבועות סעודה גדולה עם "עיגלא תילתא" בשר מיוחד לכבוד שבועות והיה אומר "אי לאו האי יומא - כמה יוסף איכא בשוקא". וכל זה לא מפני תאוותו ח"ו אלא מפני ערך היום הזה ולמה אדם מישראל יכול להגיע, לעם סגולה ולממלכת כהנים ולעם קדוש.

העירוב והרבנים מתכוונים להוציא יד"ח גם הפושעים (עיין כה"ח ס"ק ז"ך ומש"ב ס"ק כו). בכל אופן צריך כל אחד ואחד לקיים מצות חז"ל ולערב בביתו.

הקפאת שירי אוכל ביום טוב

האם אפשר להקפיא אוכל שנשאר מיו"ט לצורך ימי החול? אם ישתמש לשבת אין בכך כלום. ואם יש אולי כונה לצורך שבת - מותר. אבל לצורך חול בלבד - אסור.

פמוטים

צריך להכין שני מערכות פמוטים אחד לצורך יו"ט ואחד לצורך שבת. ואם שכח ויש לו נייר כסף קרוע יכול להשתמש בו לתקוע את הנר. אבל לקרוע ביו"ט אסור. ואם יש לו נרונים קטנים שאינם צריכים תקיעה - עדיף על הכל.

צריך להכין נר נשמה הדולק 24 שעות ויותר ואם יש לו גז דולק אינו צריך. וכל זה כדי שתוכל אשתו להדליק נרות שבת לפני השקיעה. ויזהרו מאוד מהדלקת גפרור ע"י שפשוף או מהדלקת חשמל וכן מהכיבוי (עיין ר"פ ח"ב סי' נח-נט).

מה מדליקין

ספרדים לא אומרים במה מדליקים ואשכנזים חלק כן וחלק לא (עיין שו"ע סי' ער).

שנים מקרא ואחד תרגום

בדרך כלל קוראים שנים מקרא ואחד תרגום ביום שישי. אך אי אפשר לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום ביום טוב. ואי אפשר לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום בלילה רבינו הקדוש הזהיר לבנינו לא לאכול בשבת לחם עד שתאמרו שנים מקרא ואחד תרגום. ולכן הטוב לקרוא לפני האוכל בשבת בבוקר לפני או אחרי התפילה, ואם האריכו בבית כנסת בשבת בבוקר ויש חשש שמא יאחרו לאכול אחרי חצות היום של שבת - יאכל ואח"כ יקרא שנים מקרא ואחד תרגום. וישתדל לקרוא עד מנחה. ואם חושש שמא לא יספיק בשבת - יקרא בליל שבת (עיין שו"ע סי' רפה). לדעת המקובלים בדרך כלל כל השנה עדיף לקרוא ביום שישי לדעת הגאון אפשר לחלק את הקריאה על פי כל השבוע (עיין שם בכה"ח ובמש"ב).

תיקון ליל שבועות

מספר טעמים נאמרו ללימוד בליל שבועות: ע"פ הפשט לימוד הלילה הוא כיון שישראל שבאותו הדור ישנו בלילה שקודם מתן תורה והיה צריך משה להעירם ולזרזם לקראת מתן תורה כדכתיב "ויוצא משה את העם לקראת האלוקים מן המחנה", ולתקן מה שפגמו אנו נעורים כל ליל שבועות (מגן אברהם).

על פי הדרש (מדרש תנחומא) אמרו ישראל "נעשה ונשמע" על תורה שבכתב, והוכרחו לקבל תורה שבעל-פה על ידי כפית הר כגיגית. ועיקר זמן לימוד תורה שבעל-פה הוא בלילה שהרי בכל לילות החול אין לומדים תורה שבכתב כלל. ומכיון שאנו רוצים לקבל ביתר תוקף את התורה שבעל-פה ביום מתן תורה, אנו לומדים בעיקר בלילה שהוא זמן לימוד תורה שבעל-פה.

על פי הרמז יש שלוש רגלים בשנה כנגד ג' האבות. פסח כנגד אברהם



קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל



נשא - תש"ס - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

האוכל קוטג צריך לחכות שעה. ונוהגים להמתין על כל חודש שעבר מזמן יצור הגבינה שעה עד לשש שעות.

ובכל אלו יאכל לחם או ינקה שיניו וישתה מים. ואם יש חורים בשיניו ינקה היטב את החורים. ובמיוחד בשבועות יש להקפיד בכך. ומי שמברשת לא מוציאה לו דם מהחניכיים ינקה עם מברשת עם מי פה ולא משחה. ורק אז יאכל מאכלי בשר (ועיין בכל הנ"ל רמב"ן ויקרא כג לו; בבא"ח ש"ש פרשת בהעלותך).

הימים לפני שבועות הם מעלת עם ישראל, עם סגולה, יום של הגבלה שלוש ימי פרישה, להכנת האדם לקבל קדושת התורה. יהי רצון שנוכה להארה של תורה המתגלת בימים אלו ובפרט ביום שבועות ולהיות רשומים בספרא דדכרניא, אכ"ר.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

יום מתן תורה

חג השבועות הוא יום אחד בכל השנה, שלא כמו פסח וסוכות ואפילו חנוכה. ולמה יום אחד?

כיון שמתן תורה הוא בכל יום ויום "אשר אנכי מצווך היום" ויהיו כל יום בעיניך כחדשים. ושבועות הוא סמל לכך. ועוד יש לומר שאע"פ ששבועות יום אחד הוא במעלה יותר גדולה שהרי בפסח אוכלים מצות לחם עוני. ובשבועות שתי הלחם. בפסח מקריבים שעורים ובשבועות חיטה. ועוד בבית המקדש לא היה חמץ רק מצה. חוץ משתי הלחם בשבועות. וכל זה כי בפסח חרות בלי תורה. ובשבועות קיבלנו תורה וזה מעלה גדולה יותר. וגאולת הגוף שהחלה בפסח מסתיימת בגאולת הנפש עם קבלת תורה (ועיין בא"ח במדבר אות ה).

אוכלים מאכלי חלב

למה אוכלים מאכלי חלב בשבועות?

יש אומרים ש"חלב" בגימטריה 40. כנגד ארבעים יום שהיה משה במרום (עיין אורח חיים עמוד רמ"ו אות ה'). ויש אומרים טעם אחר כדי שזכור את שתי הלחם. וכך כותב הרמ"א (בסימן תצד) "ונוהגין בכל מקום לאכול מאכלי חלב ביום ראשון של שבועות; ונ"ל הטעם שהוא כמו השני תבשילין שלוקחים בליל פסח, זכר לפסח וזכר לחגיגה, כן אוכלים מאכל חלב ואח"כ מאכל בשר וצריכין להביא עממה ב' לחם על השלחן שהוא במקום המזבח, ויש בזה זכרון לב' הלחם שהיו מקריבין ביום הבכורים".

כי אם אוכלים עם הלחם מאכלי חלב הוא עלול להתלכלך ולארוחה הבשרית יצטרך להחליף לחם ואז יהיה שתי הלחם. ויש עוד סיבה כי ביום זה קיבלנו התורה ובעשרת הדיברות כלול כל תרי"ג מצוות (כמו שהראה הרס"ג) וגם בשר וחלב. וכשהיו בני ישראל צריכים לאכול יכלו לאכול רק מאכלי חלב כי טרם למדו לשחוט.

ויש שואלים הרי בני ישראל חלבו את החלב קודם למתן תורה וזה כחלב עכו"ם?

ותירצו שבני ישראל כבר קיבלו במרה שבת וכו' וא"כ אינם כגוים. ועל פי הסוד בשר שהוא אדום רומז לדין. וחלב שהוא לבן רומז לרחמים. וזה רמז להפיכת הדין לרחמים (ועיין לאורח חיים עמוד רמ"ז כעין זה).

ומי שרוצה לאכול רק חלב - יאכל. ואע"פ שיש אומרים לאכול דוקא בשר כדי לשמוח. מי ששמח בחלב - כך יעשה. (עיין תקכט כה"ח ס"ק כח).

שמירת הלכות בשר וחלב

ואין שום קולות בחג שבועות בין חלב לבשר ולהפך בין בשר לחלב. חג שבועות עדיף להחמיר ולא להקל. וכמו שבכל פעם שמחכה שש שעות כך גם כאן.

ומי שאכל בשר ואח"כ אכל ירקות ופירות וכו' והחליף את המפה ורחץ את פיו אעפ"כ לא יוכל לאכול מאכלי חלב אלא צריך ברכת המזון.

ומי שאכל גבינה צפתית קשה שהתישנה ששה חודשים צריך לחכות שש שעות. וגבינה צהובה של היום שהיא רכה די לחכות שעה. וכן

